

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref.: 23/4454-

Vår ref.:

Dato: 08.02.2024

Innspill til stortingsmelding om akuttmedisinske tjenester

Norsk Manuellterapeutforening viser til brev av 21. november 2023 og takker for invitasjon til å gi innspill til arbeidet med meldingen om akuttmedisinske tjenester.

Våre innspill nedenfor er knyttet til *kommunenes øyeblikkelig hjelp-tjenester*, herunder legevakt¹ og fastlegeordning².

Manuellterapeuters kompetanse og fullmakter

Manuellterapeuter er siden 1.1.2023 en autorisert helsepersonellgruppe. Yrkesgruppens kompetanseområde er undersøkelse, diagnostisering og behandling av sykdom og skader i muskel- og skjelettsystemet.

Manuellterapi er en klinisk mastergradsutdanning som leder til at autoriserte manuellterapeuter har lignende fullmakter som legenes på sitt kompetanseområde. Det vil si at manuellterapeuter kan sykmelde, rekvirere radiologi og henvise til sykehus, herunder akuttinnleggelse. Ett av opptakskravene på manuellterapistudiet er bachelorutdanning i fysioterapi.

De fleste manuellterapeuter arbeider i kommunehelsetjenesten. Disse er omfattet av et etablert takstsystem som finansierer manuellterapi-tjenesten. Cirka 10 prosent av manuellterapeutene arbeider privat, uten driftsavtaler. Disse representerer en arbeidskraftreserve for det offentlige helsevesenet

Bruk av manuellterapeuter i legevakt

Ifølge § 3-2 i Helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunene gi hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, herunder legevakt.

Skade og sykdom i muskel- og skjelettsystemet (L-diagnoser) er den nest mest forekommende diagnosegruppen i norske legevakter.³ Det dreier seg om bl.a. bruddskader, forstuinger/forstrekking av ankler, hånd/fingersymptomer/plager, ryggsymptomer/plager, bursitter/tendinitter/synovitter.⁴ Internasjonale studier anslår at om lag 25 prosent av

¹ Jf. Lov kommunale helse- og omsorgstjenester, § 3-2,

² Jf. Forskrift om fastlegeordning i kommunene, § 22

³ Årsstatistikk for legevakt. Rapport nr. 1-2023. Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin. Tabell 6, side 21

⁴ <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/statistikk-om-allmennlegetjenester/diagnoser-pa-legevakt>

sykdoms-/skadetilfellene i akuttavdelinger («Emergency departments») gjelder ulike tilstander i muskel- og skjelettsystemet.⁵

Det bør legges til rette for økt bruk av manuellterapeuter i legevakt. Dette vil bidra til økt tverrfaglighet, bedre kvalitet i legevaktstjenesten og redusere arbeidstiden i legevakt for fastlegene, noe som kan bidra til rekruttering til og øke bærekraften i fastlegeordningen. I underkant av 60 prosent av fastlegene arbeider på legevakt (2021). Fastlegene arbeider i snitt 31 dager i året på legevakt.⁶ Legevakt utgjør dermed en betydelig del av fastlegenes arbeidsbelastning.

I Storbritannia og Australia har det lenge vært vanlig å benytte annet helsepersonell (ikke leger) i akuttenheter og legevaktavdelinger. Dette er personell med lignende fullmakter som manuellterapeuter i Norge. Disse har ulike benevnelser som «extended scope»- eller «advanced practice»-terapeuter, og er oftest fysioterapeuter med omfattende videreutdanning på muskelskjelett-området. Studier viser positive resultater når det gjelder pasientfornøydhets-, sikkerhets- og -tilgjengelighets- og effektivitet.⁷

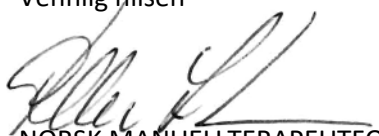
Samarbeid med fastleger om pasienter som søker øyeblikkelig hjelp

Fastlegeforskriften § 22 pålegger fastlegene å

innrette sin praksis slik at listeinnbyggere som må ha øyeblikkelig hjelp, kan mottas og vurderes i åpningstiden.

Manuellterapeuter har som nevnt lignende fullmakter som legenes på muskel- og skjelettområdet, og pasientene har direkte adgang til yrkesgruppen. På sitt kompetanseområde har manuellterapeutene innrettet sin praksis slik at pasienter som trenger øyeblikkelig hjelp, kan mottas og vurderes i åpningstiden. Manuellterapeuter supplerer per i dag fastlegene på dette området, og kan ved bedre organisering supplere ytterligere.

Vennlig hilsen

NORSK MANUELLTERAPEUTFORENING

Peter Chr. Lehne

leder

⁵ Matifat E, et al.: Benefits of musculoskeletal physical therapy in emergency departments: a systematic review. PhysTher. 2019;99:1150–1166

⁶ Ekspertutvalget for gjennomgang av allmennlegetjenesten, s. 68

⁷ Matifat E, et al.: Benefits of musculoskeletal physical therapy in emergency departments: a systematic review. PhysTher. 2019;99:1150–1166.